

AKOS

AGENCIJA ZA KOMUNIKACIJSKA
OMREŽJA IN STORITVE
REPUBLIKE SLOVENIJE

Številka: 38144-2/2022/14

Datum: 17. 2. 2023

Zadeva: **Odgovori na mnenja glede osnutka razpisne dokumentacije za javni razpis z javno dražbo za dodelitev radijskih frekvenc v radiofrekvenčnih pasovih 2300 MHz in 3600 MHz za lokalno uporabo**

Agencija za komunikacijska omrežja in storitve Republike Slovenije (v nadaljevanju: *agencija*) je dne 26. 8. 2022 na spletni strani¹ objavila osnutek razpisne dokumentacije, ki podaja osnutke pogojev in zahtev javnega razpisa z javno dražbo za dodelitev radijskih frekvenc za zagotavljanje javnih komunikacijskih storitev končnim uporabnikom v radiofrekvenčnih pasovih 2300 MHz in 3600 MHz za lokalno uporabo (v nadaljevanju: *Osnutek RD*). Pripombe in mnenja je Agencija sprejemala do vključno 30. 9. 2022. Do navedenega roka je Agencija prejela pripombe naslednjih deležnikov:

- A1 Slovenija, d. d., Ameriška ulica 4, 1000 Ljubljana (v nadaljevanju: *A1 Slovenija*),
- Luka Koper, d. d., Vojkovo nabrežje 38, 6501 Koper (v nadaljevanju: *Luka Koper*),
- T-2 d. o. o., Verovškova cesta 64A, 1000 Ljubljana (v nadaljevanju: *T-2*) in
- Telekom Slovenije, d. d., Cigaletova 15, Ljubljana (v nadaljevanju: *Telekom Slovenije*).

Agencija je prejela mnenja in pripombe dne 17. 10. 2022 objavila na svojih spletnih straneh².

V nadaljevanju agencija povzema prejeta mnenja in pripombe po vsebinskih sklopih in se do njih opredeljuje.

1 SPLOŠNE PRIPOMBE

Telekom Slovenije v svojih pripombah meni, da ni smiselno drobljenje spektra, prav tako pa po mnenju Telekoma Slovenije ni smiselna delitev spektra po občinah, saj pokrivanja občin tehnološko ni mogoče učinkovito zagotavljati, prihajalo pa bi tudi do namernega ali nenamernega vpliva na sosednje občine in poseganje v pravice drugih operaterjev. Telekom Slovenije meni, da imajo operaterji dovolj spektra tudi za potrebe poslovnih vertikal za lokalno uporabo in opozarja, da imajo imetniki odločb o dodelitvi radijskih

¹ <https://www.akos-rs.si/javna-posvetovanja-in-razpisi/novica/osnutek-razpisne-dokumentacije-za-javni-razpis-z-javno-drazbo-za-dodelitev-radijskih-frekvenc-v-radiofrekvenčnih-pasovih-2300-mhz-in-3600-mhz-za-lokalno-uporabo>

² <https://www.akos-rs.si/javna-posvetovanja-in-razpisi/novica/mnenja-in-pripombe-zainteresirane-javnosti-na-osnutek-razpisne-dokumentacije-za-javni-razpis-z-javno-drazbo-za-dodelitev-radijskih-frekvenc-v-radiofrekvenčnih-pasovih-2300-mhz-in-3600-mhz-za-lokalno-uporabo>

frekvenc (v nadaljevanju: ODRF) po javnem razpisu z javno dražbo za dodelitev radijskih frekvenc za zagotavljanje javnih komunikacijskih storitev končnim uporabnikom v radiofrekvenčnih pasovih 700 MHz, 1500 MHz, 2100 MHz, 2300 MHz, 3600 MHz in 26 GHz (v nadaljevanju: večfrekvenčna dražba 2021)³ obveznost ponujati storitve končnim uporabnikom preko 5G in podporo za IoT omrežja in eMBB. Dodaja, da je znotraj javnega omrežja mogoče vzpostaviti navidezna namenska omrežja za poslovne vertikale, ter da podelitev radijskih frekvenc za lokalno uporabo posega v obstoječe poslovne modele operaterjev, s čimer se postavlja pod vprašaj doseganje strateškega cilja zagotavljanja predvidljivosti pri upravljanju in podeljevanju radijskega spektra. Predlagana prekomerna drobitev po mnenju Telekoma Slovenije vodi v ekonomsko neučinkovito upravljanje radiofrekvenčnega spektra. Kot sklepno izpostavlja, da je agencija na večfrekvenčni dražbi dala na razpolago zadostno količino spektra za tako kratko časovno obdobje po večfrekvenčni dražbi 2021 in je zato tudi glede na nadomestila za učinkovito rabo radijskih frekvenc iz večfrekvenčne dražbe 2021 predvideni javni razpis preuranjen, predvsem pa nepotreben. Predmetni javni razpis lahko po mnenju Telekoma Slovenije povzroči težko popravljivo drobitev spektra, spreminja temeljna izhodišča in pogoje za poslovne modele operaterjev in ne izboljšuje ekonomsko učinkovite izrabe spektra, saj vodi v višje cene za končnega uporabnika. S tem pa je vprašljivo doseganje cilja največjega možnega družbeno ekonomskega napredka. Telekom Slovenije zato predlaga Agenciji, da predmetni postopek dodelitve radijskih frekvenc prekine.

T-2 v uvodu svojih pripomb pozdravlja namero Agencije, da izvede javni razpis z javno dražbo za dodelitev radijskih frekvenc za zagotavljanje javnih komunikacijskih storitev končnim uporabnikom v radiofrekvenčnih pasovih 2300 MHz in 3600 MHz za lokalno uporabo in predlaga, da se postopek brez odlašanja nadaljuje.

Agencija v zvezi z navedenim pojasnjuje, da je 30. 9. 2021 objavila posvetovalni dokument z naslovom »Preverjanje obstoja povpraševanja po radijskih frekvencah za vertikale za lokalno uporabo, posvet glede geografskih območij«⁴ (opr. št. 38144-8/2021/1; v nadaljevanju: posvetovalni dokument) in se nato v dokumentu z naslovom »Preverjanje obstoja povpraševanja po radijskih frekvencah za vertikale za lokalno uporabo, posvet glede geografskih območij – POVZETEK ODGOVOROV«⁵ (opr. št.: 38144-8/2021/12) opredelila glede izraženega interesa in pripomb. Na posvetovalni dokument se je odzvalo osem deležnikov zainteresirane javnosti, pri čemer se je le en deležnik izrekel proti podelitvi radijskih frekvenc za lokalno uporabo, saj po njegovem mnenju ni smiselna drobitev spektra, ker imajo operaterji mobilnih omrežij že vzpostavljena omrežja, ki delujejo na obstoječem frekvenčnem spektru. Preostalih sedem deležnikov pa je izrazilo interes za oba frekvenčna podpasova v radiofrekvenčnem pasu 2300 MHz (z začetkom uporabe med leti 2022 in 2025). Trije deležniki pa so izrazili interes za frekvenčni spekter 3400-3420 MHz v radiofrekvenčnem pasu 3600 MHz. ZEKom-2 (in prej tudi ZEKom-1) v 47. členu določa,

³ Sklep št. 38144-5/2020/1 z dne 17. 12. 2020 o uvedbi javnega razpisa z javno dražbo za dodelitev radijskih frekvenc za zagotavljanje javnih komunikacijskih storitev končnim uporabnikom v radiofrekvenčnih pasovih 700 MHz, 1500 MHz, 2100 MHz, 2300 MHz, 3600 MHz in 26 GHz (Uradni list RS, št. 191/2020), spremenjen s sklepom št. 38144-5/2020/13 z dne 5. 1. 2021 o spremembi sklepa o uvedbi javnega razpisa (Uradni list RS, št. 3/2021) in s sklepom št. 38144-5/2020/49 z dne 3. 2. 2021 o spremembi sklepa o uvedbi javnega razpisa (Uradni list RS, št. 16/2021)

⁴ <https://www.akos-rs.si/javna-posvetovanja-in-razpisi/novica/preverjanje-obstoja-povprasevanja-po-radijskih-frekvencah-za-vertikale-za-lokalno-uporabo>

⁵ <https://www.akos-rs.si/javna-posvetovanja-in-razpisi/novica/preverjanje-obstoja-povprasevanja-po-radijskih-frekvencah-za-vertikale-za-lokalno-uporabo-povzetek-odgovorov>

da mora agencija dati na razpolago razpoložljive frekvence v kolikor je bil zanje izkazan interes. Agencija je tudi v Strategiji upravljanja z radiofrekvenčnim spektrom, ki je bila potrjena tudi s strani Vlade, v poglavju 3.1.2 navedla in opredelila akcijo 5 (V obdobju 2021 - 2022 podeliti del spektra v radiofrekvenčnih pasovih 2300 MHz in 3600 MHz za lokalno uporabo, in sicer za zagotavljanje javnih komunikacijskih storitev končnim uporabnikom ali za vertikale preko javnih mobilnih ali zasebnih mobilnih omrežij.) Na podlagi navedenega in v skladu s potrjeno Strategijo upravljanja z radiofrekvenčnim spektrom 2021-2023⁶ je agencija pristopila k pripravi Osnutka RD in ga tako dne 26. 8. 2022 objavila na svoji spletni strani. Kot navedeno že v uvodnem delu, je agencija do 30. 9. 2022 prejela mnenja oziroma komentarje štirih deležnikov zainteresirane javnosti, od katerih so trije deležniki odločitev za izvedbo postopka javnega razpisa pozdravili in podali komentarje ter predlagali dopolnitve oziroma spremembe Osnutka RD. Na podlagi navedenega je tako mogoč zaključek, da je javni razpis potrebno izvesti, saj po predmetnih radijskih frekvencah obstaja interes.

Glede mnenja Telekoma Slovenije, ki opozarja, »da imajo operaterji dovolj spektra tudi za potrebe poslovnih vertikal za lokalno uporabo in opozarja, da imajo imetniki odločb o dodelitvi radijskih frekvenc (v nadaljevanju: ODRF) po javnem razpisu z javno dražbo za dodelitev radijskih frekvenc za zagotavljanje javnih komunikacijskih storitev končnim uporabnikom v radiofrekvenčnih pasovih 700 MHz, 1500 MHz, 2100 MHz, 2300 MHz, 3600 MHz in 26 GHz (v nadaljevanju: večfrekvenčna dražba 2021)⁷ obveznost ponujati storitve končnim uporabnikom preko 5G in podporo za IoT omrežja in eMBB, ter da je znotraj javnega omrežja mogoče vzpostaviti navidezna namenska omrežja za poslovne vertikale«, agencija pojasnjuje, da Odbor za politiko radijskega spektra pri Evropski komisiji (v nadaljevanju: RSPG) v svojem Tretjem mnenju o tehnologiji 5G⁸ opisuje, da lahko komunikacije za vertikale ponujajo tako mobilni operaterji preko svojih omrežij, kot tudi ostali ponudniki (nišni operaterji, MVNO-ji itd.) ali pa same vertikale preko svojih omrežij v EU harmoniziranih pasovih za mobilne tehnologije ali pa v namenskem spektru. V obdobju 2021 - 2022 podeliti del spektra v radiofrekvenčnih pasovih 2300 MHz in 3600 MHz za lokalno uporabo, in sicer za zagotavljanje javnih komunikacijskih storitev končnim uporabnikom ali za vertikale preko javnih mobilnih ali zasebnih mobilnih omrežij. Poleg tega je agencija podobno predvidela že v prvem predlogu tega dokumenta z dne 12.11.2020. Navedeni dokumenti so bili tudi predloženi v javno posvetovanje, tako, da je bila zainteresirana javnost, in v okviru te tudi operaterji, z navedenim pravočasno seznanjena.

2 PRIPOMBE NA POSAMEZNE VSEBINSKE SKLOPE OSNUTKA RAZPISNE DOKUMENTACIJE

2.1 SODELOVANJE NA RAZPISU - POGlavJE A.3

Luka Koper predlaga razširitev dikcije, da je možna izgradnja tudi izključno zasebnega omrežja in

⁶ <https://www.akos-rs.si/radijski-spekter/raziscite/novice/novica/agencija-objavlja-strategijo-upravljanja-z-radiofrekvencnim-spektrom-2021-2023>

⁷ Sklep št. 38144-5/2020/1 z dne 17. 12. 2020 o uvedbi javnega razpisa z javno dražbo za dodelitev radijskih frekvenc za zagotavljanje javnih komunikacijskih storitev končnim uporabnikom v radiofrekvenčnih pasovih 700 MHz, 1500 MHz, 2100 MHz, 2300 MHz, 3600 MHz in 26 GHz (Uradni list RS, št. 191/2020), spremenjen s sklepom št. 38144-5/2020/13 z dne 5. 1. 2021 o spremembi sklepa o uvedbi javnega razpisa (Uradni list RS, št. 3/2021) in s sklepom št. 38144-5/2020/49 z dne 3. 2. 2021 o spremembi sklepa o uvedbi javnega razpisa (Uradni list RS, št. 16/2021)

⁸ RSPG Opinion on 5G Implementation challenges (RSPG 3rd opinion on 5G) http://rspg-spectrum.eu/wp-content/uploads/2013/05/RSPG19-007final-3rd_opinion_on_5G.pdf

zagotavljanje zasebne komunikacijske storitve. Predlagajo razširitev diktije, da se ponudniku ali dražitelju ne bo potrebno registrirati kot javni operater, ker bo omrežje povsem privatno in zaprto.

Agencija v zvezi z navedenim ugotavlja, da je obstoječe besedilo poglavja A.3 (Sodelovanje na javnem razpisu) Osnutka RD dejansko lahko razumljeno v nasprotju s cilji in predmetom javnega razpisa (poglavja A.2 (Cilji javnega razpisa in splošne določbe), A.5 (Predmet javnega razpisa) in A.5.2 (Frekvenčni spekter)). Eden izmed ciljev se namreč nanaša na ustvarjanje pogojev za gradnjo lokalnih in regionalnih celičnih radijskih sistemov za napredne namenske storitve poslovnih uporabnikov (vertikal), zato bo popravila besedilo poglavja A.3 na način, da bo črtala besedo »javna« v povezavi z omrežji, in sicer iz celotnega besedila tega odstavka.

2.2 VELJAVNOST ODRF

Luka Koper v svojih pripombah navaja, da so amortizacijske dobe v sektorju za promet 20 let (dvigala,...) ter predlaga podaljšanje veljavnosti ODRF s 15 na 20 let.

A1 Slovenija opozarja, da bi bilo smiselno razmisliti o podelitvi najprej za krajši čas do 15 let, z namenom, da se lahko testira uporaba v določenem poslovnem modelu. Dolgoročne podelitve uporabnikom, ki nimajo izkušenj s koriščenjem radiofrekvenčnega spektra, se lahko izkažejo za neučinkovite.

Agencija v zvezi s povzetimi pripombami Luke Koper pojasnjuje, da je Osnutek RD, ki je predmet tega postopka javnega posvetovanja, objavila v času veljavnosti Zakona o elektronskih komunikacijah (Uradni list RS, št. 109/12, 110/13, 40/14 - ZIN-B, 54/14 - odl. US, 81/15, 40/17, 30/19 - odl. US, 189/21 - ZDU-1M), ki je v prvem odstavku 53. člena določal, da agencija izda ODRF za določen čas z upoštevanjem primernega obdobja, potrebnega za amortizacijo naložb, vendar za največ 15 let. Dne 28. 9. 2022 pa je bil sprejet novi sedaj že veljavni Zakon o elektronskih komunikacijah (Uradni list št. 130/22, v nadaljevanju: ZEKom-2), ki veljavnost ODRF opredeljuje na novo in določa, da agencija izda ODRF za zagotavljanje brezžičnih širokopasovnih elektronskih komunikacijskih storitev za 20 let (tretji odstavek 66. člena). Navedeni odstavek daje hkrati Agenciji pooblastilo, da lahko prilagodi trajanje pravic uporabe iz tega člena z namenom, da zagotovi sočasen iztek obdobja trajanja pravic v enem ali več radiofrekvenčnih pasov.

Ker bo agencija predmetni javni razpis uvedla v času veljavnosti ZEKom-2, bo veljavnost ODRF, izdanih po zaključku predmetnega javnega razpisa, določila skladno s prej povzetimi določbami ZEKom-2. Ker bodo torej na tem javnem razpisu na voljo radijske frekvence, namenjene za zagotavljanje brezžičnih širokopasovnih elektronskih komunikacijskih storitev, in ker je smiselno, da se veljavnost vseh spektralnih blokov oziroma frekvenčnih podpasov v določenem radiofrekvenčnem pasu izteče sočasno, bo agencija prilagodila trajanje pravic uporabe na način, da bo določila obdobja razpoložljivosti predmetnih frekvenc za uporabo na način, kot sledi:

- v radiofrekvenčnem pasu 2300 MHz od dodelitve do 1. 1. 2042 in
- v radiofrekvenčnem pasu 3600 MHz od dodelitve do 30. 6. 2041⁹.

⁹ Usklajeni datumi izteka z veljavnostjo ODRFjev za radijske frekvence v frekvenčnem pasu 2300 in 3600 MHz podeljenih na večfrekvenčni dražbi 2021 (pri čemer ODRF za 2300 MHz pas iztečejo 1. 1. 2037, oziroma za pas 3600 MHz 15. 6. 2036 in imajo skladno s 308. členom ZEKom-2 možnost podaljšanja za 5 let)

V zvezi s pripombo A1 Slovenija pa agencija pojasnjuje, da je pri določitvi razpoložljivosti predmetnih frekvenc za uporabo sledila določilom prvega odstavka 66. člena ZEKom-2, saj je potrebno upoštevati primerno obdobje, potrebno za zagotavljanje konkurence, uspešno in učinkovito uporabo radiofrekvenčnega spektra in spodbujanje inovacij ter učinkovit naložb, vključno z določitvijo primerne obdobja za njihovo amortizacijo.

2.3 PREDMET JAVNEGA RAZPISA

T-2 v svojih pripombah predlaga alternativni način izpolnitve cilja digitalne vključenosti, kot je predviden v poglavju A.5.2 – Predmet javnega razpisa, frekvenčni spekter. Cilj digitalne vključenosti razume kot zahtevo tega poglavja, ki določa zahteve za zagotavljanje podpore vertikalam. Ker gre pri zagotavljanju storitev vertikalam za specialno storitev, po kateri ni veliko povpraševanja, in ta trenutek še ni jasno, kakšne bodo zaveze glede tehničnih zahtev (t. i. KPI), sploh pa ne v obliki podpisanih pogodb, predlaga besedilo, kot sledi: *»Operaterji, ki že imajo nacionalno pokrivanje, bodo morali preko teh frekvenc zagotavljati podporo vertikalam, kar bodo dokazovali s podpisanimi pogodbami na podlagi izraženega interesa, do katerega lahko pride tudi kasneje, in sicer kadarkoli v obdobju trajanja ODRF.«*

Agencija glede na pripombo T-2 odgovarja, da je skladno z določili 31. člena ZEKom-2 dolžna na podlagi triletne strategije skrbeti za učinkovito in nemoteno uporabo radiofrekvenčnega spektra Republike Slovenije in posledično ne more prepuščati zagotavljanja storitev za podporo vertikalam le mobilnim operaterjem, ki že imajo nacionalno pokrivanje. Je pa agencija zaradi jasnosti zahtev glede zagotavljanja storitev popravila besedil v poglavju A.5.2 (Frekvenčni spekter), A.7.3.1 oziroma po novem A.7.4.1 (Splošne obveznosti pokrivanja in ponujanja storitev), G.1 (Preverjanje obveznosti glede pokrivanja) in G.1.1. (Izračun pokrivanja pri preverjanju obveznosti glede pokrivanja) Osnutka RD. Poleg tega nov javni razpis ne more nalagat dodatnih obveznosti za frekvence, kjer je bil razpis že zaključen in so bile obveznosti že določene.

2.4 VERTIKALE, KI PRIDOBIMO SPEKTER ZA LASTNE POTREBE

Luka Koper v svojih pripombah predlaga, naj se status vertikal, ki za lastne potrebe omogočajo storitve brezžičnih elektronskih komunikacij, jasneje opredeli, in sicer v smeri, da je nedvoumno, da lahko vertikala storitev nudi le sama sebi. Tako predlaga, da se v besedilu prvega odstavka poglavja A.7.3.1 (Splošne obveznosti pokrivanja in ponujanja storitev, dovoljena uporaba za PMSE) besedi *»komercialno«* doda besedilo *»ali za lastne potrebe«*.

Po preučitvi zgoraj povzete pripombe je agencija ugotovila, da je besedilo poglavja A.7.3.1 (Splošne obveznosti pokrivanja in ponujanja storitev, dovoljena uporaba za PMSE) oziroma po novem A.7.4.1 (Splošne obveznosti pokrivanja in ponujanja storitev) lahko razumljeno v nasprotju z namenom javnega razpisa, ki je razviden iz poglavja A.2 (Cilji javnega razpisa), in sicer cilja javnega razpisa, navedenega v tretji alineji slednjega poglavja. Zato bo agencija spremenila besedilo prvega odstavka poglavja A.7.3.1 oziroma po novem A.7.4.1 na način, da bo dodala besedno zvezo *»ali za lastne potrebe.«*

2.5 SINHRONIZACIJA

T-2 v svojem odgovoru ugotavlja, da sinhronizacijska shema okvir B ni primerna za vertikale, ker imajo drugačne potrebe po razmerju D in U. Posledično predlaga, da naj agencija v razpisni dokumentaciji natančneje opredeli, da se lahko imetniki za drugačno sinhronizacijsko shemo dogovorijo tudi pred 2025. Na podlagi besedila iz osnutka razpisne dokumentacije je mogoča drugačna interpretacija.

Luka Koper prav tako izpostavlja, da glede na potrebe industrijskega okolja, sinhronizacijska shema okvir B ni optimalna, saj je optimizirana za prenos podatkov proti uporabniku, industrijsko okolje pa potrebuje več časovnih okvirjev od uporabnika proti omrežju. Predlagajo popravek oziroma prilagoditev besedila.

Na podlagi prejetih pripomb je agencija besedilo poglavij A.5.2.1 (Frekvenčni pas 2300 MHz TDD) in A.5.2.2 (Frekvenčni pas 3600 MHz TDD) vnovič preučila in ugotovila, da ni dovolj razumljivo. Privzeta sinhronizacijska shema okvirja B do 31. 12. 2025 je določena zaradi preprečitve motenj med imetniki ODRF, ki imajo sosednje radiofrekvenčne bloke, in da med njimi ni potrebno imeti zaščitnih pasov. Imetniki ODRF pa imajo možnost, da se za drugačno sinhronizacijsko shemo dogovorijo tudi pred 31. 12. 2025. Posledično je agencija dodala besedilo glede navedenega tudi za časovno obdobje od podelitve do 31. 12. 2025, in sicer tako v poglavju A.5.2.1, kot tudi v poglavju A.5.2.2.

2.6 SPEKTRALNE KAPE

T-2 predlaga, da se uvede dodatna spektralna kapa zaradi preprečitve kopičenja spektra, in sicer »100 MHz v 2300 MHz pasu za posamezno občino, vključno z že obstoječimi pravicami v pasovih 1800 MHz, 2100 MHz ter 2300 MHz (omejitev velja le v prvi dražbi)«.

Agencija ugotavlja, da bi predlagana spektralna kapa pomenila, da bi se lahko v prvi dražbi za lot velikosti 20 MHz v radiofrekvenčnem pasu 2300 MHz med operaterji mobilnih omrežij potegoval le T-2, zato predlogu T-2 ne more slediti.

Ne glede na navedeno pa je agencija spektralne kape tega javnega razpisa vnovič preučila in se odločila, da spektralne kape spremeni na način, da bo lahko vertikala v prvi in vsak ponudnik v drugi fazi na tem javnem razpisu kandidiral za en lot, pri čemer lot pomeni dražbeno enoto za blok v posamezni občini. Ker gre skladno s poglavjem A4 (Način izbire najugodnejše ponudbe) v javnem razpisu za zagotavljanje brezžičnih širokopasovnih elektronskih komunikacijskih storitev, pretežno za vertikale, bodo v prvi fazi pridobile spekter vertikale, v drugi fazi pa tako vertikale, kot tudi obstoječi mobilni operaterji in tudi novi vstopniki (novi operaterji). Navedeno bo omogočalo, da bodo imele enakovreden dostop do spektra, ki se bo podeljeval na tem javnem razpisu, prednostno vertikale, nato pa vsi potencialni ponudniki. V primeru, ko se v prvi in drugi fazi spekter ne bo podelil v celoti, bo v tretji fazi podeljen brez omejitev.

Ker gre za podeljevanje radijskih frekvenc za lokalno uporabo, spektralne kape iz večfrekvenčne javne dražbe 2021 za ta javni razpis ne bodo veljale.

2.7 OBVEZNOSTI POKRIVANJA – POGlavJE A.7.3.1

T-2 v svojih pripombah predlaga brisanje obveznosti pokrivanja do 31. 12. 2024, ter dodaja, da naj bo obveznost pokrivanja le za občine z več kot 10.000 prebivalci, saj naj bi bilo pokrivanje za majhne občine neekonomično. T-2 tudi predlaga, naj se z razpisno dokumentacijo predpiše, da ponudnik sam dokaže pokrivanje občin in da tako naj ne bi bila obvezna postavitev bazne postaje v vsaki občini.

Luka Koper predlaga, da se družbam kritične infrastrukture prilagodi obravnavo in postopke vezane na razpisne pogoje.

A1 Slovenija v svojih pripombah navaja, da bi morale biti obveznosti pokrivanja smiselno enake obveznostim iz večfrekvenčne dražbe 2021, razen, kadar gre za t. i. kampus uporabnike. Po mnenju A1 Slovenija tako ni smiselno, da bo moral imetnik ODRF, ki bo pridobil frekvence v vseh ali več sosednjih občinah, delno pokriti vsako občino; še posebej pa ni smiselno, da bi moral v vsaki občini postaviti bazno postajo. Po drugi strani pa tudi ne bi bilo pravično, da bi bile obveznosti takega imetnika ODRF enostavnejše za izpolnitev glede na obveznosti večfrekvenčne dražbe 2021. V primeru kampus uporabnikov A1 Slovenija meni, da bi veljalo razmisliti o predhodni analizi in objavi potreb ter glede obveznosti predložiti poslovni načrt, ki bi v primeru uspeha na javnem razpisu postal del ODRF.

Agencija je predloga T-2 in A1 Slovenija podrobneje preučila in se odločila, da bo besedilo obveznosti pokrivanja v poglavju A.7.3.1 oziroma po novem A.7.4.1 jasneje zapisala kot opcijo 1 in opcijo 2 za vsak presečni datum. Ker ta javni razpis predvideva podelitev frekvenc za vertikale oziroma lokalno uporabo, so obveznosti temu prilagojene, nikakor pa jih ne morejo določati operaterji.

V zvezi s pripombo Luke Koper pa agencija pojasnjuje, da se predmetne radijske frekvence podeljujejo za zagotavljanje brezžičnih širokopasovnih elektronskih komunikacijskih storitev, pretežno za vertikale, zato so temu primerno opredeljene tudi obveznosti iz poglavja A.7.4 in tudi pravila dražbe. Ta spekter ni namenjen zgolj družbam kritične infrastrukture in zato agencija ne more drugače obravnavati upravljalcev kritične infrastrukture.

2.8 DOLOČITEV DEFINICIJE KAMPUSA

T-2 v svojih pripombah predlaga tudi določitev definicija kampusa, ki naj bi se dodalo v poglavju A.7.3.1.

Na podlagi prejete pripombe se je agencija odločila, da v poglavju A.5.2 definira kampus na način, da gre za zaključeno geografsko območje, katerega nepremičnine so v lasti ponudnika ali v njegovem dolgoročnem najemu (vsaj do izteka ODRF za dodeljeni spekter), katerega minimalna velikost znaša 20 ha, kot je npr. obrtna cona, tovarna, pristanišče, letališče, trgovski center. Ponudnik bo moral pri preverjanju obveznosti kot dokazilo predložiti izpis iz zemljiške knjige oziroma pogodbo o dolgoročnem najemu.

2.9 PREVERJANJE OBSTOJA PRESEŽNEGA POVpraŠEVANJA

T-2 v svojih pripombah meni, da je nepravilno, da ponudniki, kjer ni bilo presežnega povpraševanja, ne

smejo sodelovati v dodatni dražbi, saj bodo sklepe o izbiri dražiteljev prejeli le ponudniki, kjer bo presežno povpraševanje, ne pa tudi ponudniki, ki bi ves spekter, za katerega so podali ponudbo, dobili po izključni ceni. Zato predlaga, da se iz besedila poglavja E.3: *»Na podlagi poročila razpisne komisije, bo agencija vsakemu posameznemu ponudniku, ki bo izpolnjeval vse pogoje javnega razpisa in ki bo oddal ponudbo za lot, za katerega bo komisija ugotovila, da zanj obstaja presežno povpraševanje, izdala sklep o izbiri dražitelja ter v njem določila čas, kraj in način izvedbe javne dražbe.«* črta besedilo: *»za katerega bo komisija ugotovila, da zanj obstaja presežno povpraševanje«*.

Na podlagi prejetih pripomb in vnovičnega premisleka glede ustreznosti poimenovanja »dodatne dražbe« se je agencija odločila, da zaradi jasnosti predmetni javni razpis izvede v treh korakih oziroma fazah, in sicer bo v prvi fazi preverjala interes po spektru za vertikalne, kjer bo veljala spektralna kapa, in ga podelila v skladu z novim poglavjem F.1. Po prvi fazi nepodeljen spekter bo ponudila v drugi fazi, kjer bo prav tako veljala spektralna kapa. V tretji fazi pa bo ponudila ves spekter, ki bo po prvi in drugi fazi ostal nepodeljen. Agencija je za lažjo predstavo pripravila diagram poteka in ga vključila v dokument..

2.10 IZKLICNE CENE

T-2 Agenciji predlaga, da preveri enačbe za zaokroževanje, saj naj bi bilo po mnenju T-2 zaokroževanje pregrobo in posledično preveliko odstopanje od pričakovane izključne cene.

Luka Koper v uvodnem delu svojih pripomb navaja, da je skladno z Zakonom o informacijski varnosti (Uradni list RS 30/18) (v nadaljevanju: *ZInfV*)¹⁰ izvajalec bistvenih storitev in v sled navedenega predlaga, da se družbam, ki so imetnice kritične infrastrukture, prilagodi obravnavo in postopke, vezane na razpisne pogoje, izključno ceno. Želi si, da se jo kot ponudnico po *ZInfV* na javnem razpisu ne enači z mobilnimi operaterji. Predlaga, da se družbam kritične infrastrukture prilagodi obravnavo in postopke vezane na razpisne pogoje, izključno ceno. Predlagajo, da se pri izračunu izključne cene upošteva dodaten faktor ali spremenjen faktor, oziroma, da se ne upošteva kriterij število prebivalcev, saj je število prebivalcev v občini Koper veliko v primerjavi z ostalimi v Sloveniji, na kar prijavitelj ne more vplivati. Luka Koper se razteza čez občini Koper in Ankaran.

A1 Slovenija v svojih pripombah opozarja, da – kot je bilo izpostavljeno na posvetu dne 13. 9. 2022 – se operaterji javnih komunikacijskih omrežij pri nakupu radijskih frekvenc na večfrekvenčni dražbi v letu 2021 niso osredotočali zgolj na nudenje klasičnih telekomunikacijskih storitev rezidenčnim uporabnikom, pač pa tudi v nudenju storitev vertikalnim in kampusom, M2M, IOT itd., kar je smisel tehnologije 5G in pridobljenih frekvenc. Gre torej prav za storitve, ki naj bi se ponujale na frekvencah, pridobljenih na predmetnem javnem razpisu. Ker gre za konkurenčne storitve na primerljivih frekvencah, menimo, da je ključna primerna določitev izključne cene, ki naj pridobitelje postavlja v enak položaj, kot so obstoječi imetniki frekvenc v teh pasovih. Predlaga, da se pri določitvi te cene uporabi povprečne končne cene lota iz večfrekvenčne javne dražbe iz leta 2021 v pasovih 2300 MHz oziroma 3500 MHz in se jih ustrezno razporedi na občine glede na prebivalstvo, pri čemer cena lota za posamezno občino ne bi smela biti manj kot 1/50 cene lota za celotno Slovenijo (po smiselno enaki logiki, kot so določeni faktorji E v Splošnem aktu o načinu izračuna plačil za uporabo radijskih frekvenc za eno P-P povezavo v primerjavi s celotnim ozemljem). Izključna cena za ponudbe

¹⁰ <https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs/vsebina/2018-01-1350/zakon-o-informacijski-varnosti-zinfv>

za vse občine hkrati bi morala biti po mnenju A1 Slovenija enaka končni ceni lota iz večfrekvenčne javne dražbe iz leta 2021 v pasovih 2300 MHz oziroma 3500 MHz, ponudba za večje občine (ali za več občin hkrati), ki po številu prebivalstva presegajo 1/50 prebivalstva RS, pa bi morala biti sorazmerna ceni lota za celotno Slovenijo. Pri izklicni ceni se lahko ustrezno upoštevajo tudi morebitne motnje.

Agencija glede na pripombo T-2 odgovarja, da bodo izklicne cene predvidoma določene optimalno, zato predlagano zaokroževanje ne bo bistveno vplivalo na višino izklicne cene posameznega lota. Glede na navedeno agencija navedenega predloga T-2 ne bo upoštevala.

V zvezi s pripombo Luke Koper agencija ugotavlja, da se predmetne radijske frekvence podeljujejo za zagotavljanje brezžičnih širokopasovnih elektronskih komunikacijskih storitev, pretežno za vertikale, zato so temu primerno opredeljene tudi obveznosti glede pokrivanja in pravila dražbe. Ta spekter ni namenjen zgolj družbam kritične infrastrukture in zato agencija ne more drugače obravnavati upravljalce kritične infrastrukture.

Poleg tega se je agencija odločila za možnost ponudnikove razvrstive izbora v prvi in drugi fazi, kot je opisano v poglavju C.2.7.1 osnutka razpisne dokumentacije in uvedla trifazni sistem javnega razpisa, ki prednostno obravnava vertikale v prvi fazi in nato v drugi in tretji fazi ponudi še nepodeljeni spekter.

Agencija glede na pripombo A1 Slovenija pojasnjuje, da se pri določitvi najmanjše višine zneska za učinkovito rabo omejene naravne dobrine upoštevajo določila devetega odstavka 73. člena ZEKom-2, ki določajo, da je treba pri določitvi višine oziroma najmanjše višine zneska in določitvi načina plačila upoštevati gospodarske in tehnične razmere trga, na katerega se nanašajo razpisane frekvence, višino tovrstnih plačil v drugih državah EU, konkurenčne razmere na trgu, vključno z možnostjo alternativne uporabe razpisanih radijskih frekvenc, ter morebitne stroške, ki jih ima izbrani ponudnik z izpolnjevanjem pogojev iz javnega razpisa. Glede na navedeno agencija ne more slediti predlogu A1 Slovenija.

2.11 IZVEDBA MOREBITNE DODATNE/DRUGE DRAŽBE

T-2 v svojih pripombah predlaga, da se dodatna dražba za vse neprodane lote izvede v vsakem primeru in ne le v primeru, kadar tako odloči agencija. Tako bi dražitelji lahko v dodatni dražbi dopolnili svoje poslovne modele z draženjem za ne-prodane lote. Določila točke 39 po mnenju T-2 niso dovolj predvidljiva in naj se tako po novem glasijo: *»39. Agencija se lahko odloči izvesti/bo izvedla dodatno dražbo za nekatere ali vse kategorije lotov v občinah, v katerih so po zaključku glavne dražbe oziroma po morebitnem odstopu od pridobljenih lotov ostali neprodani loti.«*

Kot navedeno že zgoraj, bo agencija za radijske frekvence izvedla javni razpis v treh fazah. Dražba bo v vsaki fazi izvedena, a le v primeru obstoja presežnega povpraševanja, zato ostane beseda »morebitno«. Če bo za posamezne lote zainteresiran le en ponudnik predmetnega javnega razpisa, bo spekter pridobil po izklicni ceni.

2.12 NEDOVOLJENO DOGOVARJANJE IN PREPREČEVANJE IZRIVANJA KONKURENCE (POGLAVJE F.2.3)

T-2 v svojih pripombah opozarja, da je ukrep v pravilu dražbe 45 neustrezen. Ukrep razveljavitve dražbe

AKOS

zaradi izrivanja konkurence se zdi pretiran. Predlagajo, da se kršitelje izloči iz dražbe, njihovo ponudbo pa razveljavi in popravi besedilo pravila dražbe 45 na način »45. Če dva ali več dražiteljev skušajo z dvigovanjem cen izriniti tretjega dražitelja, lahko predsednik komisije ali njegov namestnik prekine javno dražbo in direktorju Agencije predlaga, da se kršitelje izloči iz dražbe, njihove ponudbe pa razveljavi.«

Ker osmi odstavek 57. člena ZEKom-2 določa, da če predsednik komisije med javno dražbo glede na potek draženja ugotovi, da sta se dva ali več dražiteljev dogovorili o načinu draženja ali njegovem rezultatu oziroma dražijo usklajeno, te dražitelje izloči iz javne dražbe ter o tem izda pisni sklep (pri čemer zoper ta sklep ni možno samostojno sodno varstvo), je agencija uskladila besedilo Osnutka RD z ZEKom-2.

Agencija bo glede na spremembe ponovila javno obravnavo popravljenega Osnutka razpisne dokumentacije.

Pripravili:

Janja Varšek
Meta Pavšek Taškov
Iztok Lampe
Janja Slatnar
Matjaž Mušič
Gašper Gaberšek

v. d. direktorja
mag. Tanja Muha